

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till landskaps-
lag om ändring av kommunallagen för land-
skapet Åland.

Allmän motivering

Kommunallagen för landskapet Åland (5/80) har varit i kraft i något mer än två och ett halvt år. Under den tid som gått sedan ikraftträdandet har ett flertal erfarenheter av lagen vunnits såväl hos de kommunala myndigheterna som hos landskapets myndigheter. Härvid har det visat sig dels att lagen i vissa avseenden behöver förtydligas och dels även att lagreglerna i vissa avseenden kan förenklas. Även vissa ändringar av större principiell bärvidd ter sig behövliga, bl.a. vad gäller systemet för uttaxering av kommunalskatt, där det är önskvärt att övergå till det förenklade förfarande som numera tillämpas i riket.

Under beredningen av framställningen har landskapsstyrelsen låtit höra kommunerna i två olika skeden. För att landskapsstyrelsen skulle få en uppfattning om i vilka avseenden ändringsbehoven var störst hördes kommunerna första gången redan innan det egentliga beredningsarbetet igångsattes. Därefter hördes de när ett konkret förslag till framställning hade utarbetats.

Detaljmotivering

3 §. Frågan om den kommunala kompetensens omfattning behandlades relativt utförligt i motiveringen till landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till ny kommunallag (framst.nr 50/1978-79). Härvid konstaterades att det måste betraktas som ogörligt att på ett uttömmande sätt ange alla de uppgifter som skall anses tillhöra den kommunala självstyrelsen. Till följd härav kom lagtexten endast att innehålla ett kortfattat konstaterande att kommun skall handha de uppgifter som sammanhör med dess självstyrelse.

Någon ändring av den bedömning som låg till grund för utformningen av förevarande paragraf är, vad gäller möjligheten att beskriva de kommunala uppgifterna, inte aktuell. Däremot har landskapsstyrelsen, som av den föreslagna lagtexten framgår, ansett det motiverat att i lagen tydligare än f.n. ange de medel genom vilka den kommunala självstyrelsen förverkligas.

4 §. Liksom den tidigare gällande kommunallagstiftningen bygger den nuvarande kommunallagen på principen om medborgerlig skyldighet att delta i den kommunala förvaltningen. Den gällande lagen medger dock inte att någon mot sin vilja väljs till ledamot av fullmäktige (15 § 6 mom.). Förslaget att lagtexten skulle kompletteras med en bestämmelse om skyldighet för varje valbar kommuninvånare att åta sig kommunalt förtroendeuppdrag föranleds av att de regler som gäller inte f.n. utsägs tillräckligt tydligt.

7 §. Förslaget till ändring av 3 mom. så att som påföljd för överträdelse av s.k. kommunala författningar införs böter i stället för vite föranleds av att vite som straff alltmer försvunnit. Avsikten är att det allmänna dagsbotssystemet skulle komma i tillämpning även vad gäller överträdelser av bl.a. kommunala ordningsstadgor.

15 §. Enligt de gällande valbarhetsreglerna får ledamot i landskapsstyrelsen som utses till uppdrag som ledamot eller ersättare i fullmäktige inte tillträda uppdraget med mindre han lämnar landskapsstyrelseuppdraget (3 mom.). Däremot får ledamot i fullmäktige som utses till landskapsstyrelseledamot upprätthålla bägge uppdragen samtidigt, dock med skyldighet att avhålla sig från utövning av de till fullmäktigeuppdraget hörande uppgifterna så länge han "arbetar såsom ordinarie ledamot av landskapsstyrelsen" (5 mom.). För den som är ersättare i fullmäktige och utses till landskapsstyrelseledamot finns inga begränsningar alls utan han har rätt att samtidigt upprätthålla bägge sysslor.

Enligt landskapsstyrelsens uppfattning är de berörda valbarhetsreglerna onödigt krångliga och i viss mån inkonsekventa. Det är av den anledningen som landskapsstyrelsen föreslår att 3 och 4 mom. i förevarande paragraf ändras och att 5 mom., som en följd härav, upphävs. Innebörden av de föreslagna ändringarna är att ingen samtidigt skall få vara ledamot av landskapsstyrelsen och ledamot i fullmäktige samt att såväl landskapsstyrelseledamot som utses till ersättare i fullmäktige som ersättare i fullmäktige som utses till landskapsstyrelseledamot skall få kvarbli i bägge uppdrag.

23 §. Den föreslagna ändringen innebär endart ett förtydligande av lagtexten.

24 §. Förslaget att anmälan om frånvaro skulle få lämnas även till kommunkansliet och att ersättare skulle få kallas även genom kansliets försorg föranleds av praktiska hänsynstaganden. Redan i dag torde det i flera kommuner vara praxis att frånvaroanmälningar lämnas till kansliet, som i sin tur såväl kallar ersättare som under rättar fullmäktiges ordförande om det anmälda förfallet.

27 §. Bestämmelserna i paragrafens 3 mom. har - inte utan skäl - ansetts vara tvetydiga. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning är bestämmelsernas innebörd följande.

Ärende av skyndsam natur som inte nämnts i sammanträdeskallelsen får på initiativ av styrelsen eller ledamot i fullmäktige tas upp till behandling, om fullmäktige med enkel majoritet beslutar det. Är ärendet sådant att det fordrar beredning i styrelsen, får det avgöras endast om enighet föreligger, oavsett om det undergått beredning i styrelsen eller inte.

Syftet med de föreslagna ändringarna är förutom att klargöra rättsläget även att förenkla handläggningsreglerna. Av den anledningen föreslås att det svårtolkade begreppet "ärende som fordrar skyndsam handläggning" utmönstras ur lagtexten. Som förut skulle ärendena med avseende på sättet för anhängiggörande delas upp i ärenden som nämnts i kallelsen till sammanträdet och ärenden som inte nämnts. För den första kategorin skulle såsom tidigare gälla att någon prövning inte skall äga rum vad gäller frågan om ärendena skall upptas till behandling eller inte. I fråga om den andra kategorin skulle i fortsättningen fästas avgörande betydelse vid om ärendet i fråga beretts eller inte. Såvida ärendet beretts så skulle det, om fullmäktige det beslutar, upptas till behandling och ärendet skulle kunna avgöras redan vid samma sammanträde. Även i det fall ärendet inte beretts skulle det upptas till behandling, om fullmäktige beslutar det. Däremot skulle för avgörande i sak fordras enhällighet. Om enhällighet inte uppnås så skulle ärendet alltså remitteras till beredningsorgan för handläggning. (Här har inte berörts det i lagtexten angivna alternativet att ett avgörande på grund av tvingande regler måste ske oavsett om kallelse utfärdats eller beredning ägt rum).

Vad gäller kravet på beredning så är avsikten att det endast skulle krävas att vederbörande beredningsorgan handlagt ärendet i fråga

på det sätt som förutsätts i gällande regler. Huruvida någon beredning i egentlig mening ägt rum skulle inte vara av avgörande betydelse; bedömningen skulle alltså helt och hållet grunda sig på formella kriterier.

I förevarande sammanhang har landskapsstyrelsen även haft att ta ställning till frågan om ändring av de svårtolkade reglerna beträffande vilka personer och organ som skall ha rätt att ta upp ärenden till direkt handläggning i fullmäktige. Den fråga som särskilt orsakat problem är huruvida enskild ledamot i fullmäktige har rätt att ta upp ärende direkt i fullmäktige eller om han måste väcka motion. De gällande reglerna förefaller inte utesluta möjligheten till omedelbar handläggning av ärende som upptagits av enskild ledamot, Avsikten med det nya 4 mom. är att anvisa motion som enda väg för enskild ledamot i fullmäktige att ta upp ärende. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning bör nämligen möjligheten att utan föregående kallelse ta upp ärende till handläggning i fullmäktige fortfarande betraktas som ett undantagsförfarande och därför reserveras för främst styrelsen, som ju har de bästa möjligheterna att bedöma vilka ärenden som med hänsyn till kommunens intresse är så viktiga att de inte tål uppskov.

Om ett ärende som upptas till behandling på beredningsorgans initiativ förutsätts vara berett och om enskild ledamot inte har rätt att ta upp ärende till omedelbar handläggning i fullmäktige, så uppkommer frågan om det efter en sådan ändring av principerna för handläggningsförutsättningarna verkligen finns något praktiskt behov av en regel beträffande avgörande av ärende som inte beretts. Att landskapsstyrelsen ansett att en sådan regel trots allt kan anses berättigad beror på att det i särlagstiftning kan finnas eller komma att finnas regler som möjliggör att ärende som normalt skall beredas förs till fullmäktige utan vare sig kallelse eller beredning.

I sammanhanget uppkommer även frågan om möjligheterna att i kallelse ta med ärende för vilket fordras beredning men vilket ännu inte beretts. Eftersom kallelsen skall utfärdas av fullmäktiges ordförande (23 § 1 mom.) och denne därvid skall se till att endast ärenden som förberetts på föreskrivet sätt medtas i kallelsen (27 § 2 mom.) så är det uppenbart att de gällande reglerna inte medger en sådan möjlighet. Eftersom möjligheten finns att ta upp ärende utan kallelse och eftersom enbart omnämmandet av ett ärende

i kallelse inte är till så stor ledning när det gäller att ta ställning till hur ett ärende skall avgöras, har landskapsstyrelsen inte ansett det nödvändigt att föreslå några ändringar i förevarande avseende.

29 §. De gällande bestämmelserna beträffande val torde i allmänhet tillämpas så att ordinarie innehavare av förtroendeuppdrag och ersättare för dem utses vid skilda valförrättningar när fråga är om majoritetsval (3 och 4 mom. är tillämpliga endast vid proportionella val). Innebörden av de föreslagna ändringarna är att endast en valförrättning skall äga rum, oavsett om fråga är om proportionellt val eller majoritetsval. Fråga är alltså om en förenkling av valproceduren vid majoritetsval.

32 §. De gällande reglerna beträffande motion är oklara såtillvida att det inte framgår om överläggning i ärendet skall ske innan beslut om remiss fattas. Enligt landskapsstyrelsens bedömning bör bestämmelserna förstås så att överläggning i ärende som upptas genom motion skall äga rum först sedan ärendet beretts. Eftersom det förefaller rimligt att beredningen inväntas innan överläggning äger rum, föreslås lagtexten klart utformad i enlighet med sagda tolkning. Remissen till styrelsen eller annat beredningsorgan skulle således ske utan föregående diskussion i själva sakfrågan.

37 §. Förslaget att valet av revisorer inte skall beredas av styrelsen föranleds av att det hör till revisorernas uppgifter att granska styrelsens förvaltning.

39 §. De föreslagna ändringarna föranleds dels av de ändringar som föreslagits beträffande 15 § (1 mom.) och dels av att de nuvarande reglerna är i viss mån oklara (2 och 3 mom.).

Vad beträffar de gällande reglerna kan konstateras att en viss inkonsekvens ligger däri att möjligheten att samtidigt vara ledamot i fullmäktige och styrelsen är beroende av vilketdera uppdraget som först tillträds; ledamot i fullmäktige som utses till ledamot i styrelsen måste frånträda fullmäktigeuppdraget för den tid han är ledamot i styrelsen medan ledamot i styrelsen som inträder som ledamot i fullmäktige av allt att döma har rätt att fortfarande

upprätthålla styelseuppdraget. Oklart är även motivet för kravet på skriftligt samtycke för val av ersättare i fullmäktige till ledamot i styrelsen. De gällande reglerna hindrar inte innehav av bägge uppdragen samtidigt.

Förslaget till ändring av de gällande reglerna innebär, förutom begränsningen av kravet på skriftligt samtycke, att uppdrag som ledamot eller ersättare i styrelsen i ingen händelse skall kunna förenas med uppdrag som ledamot i fullmäktige. Förslaget att ledamot eller ersättare i styrelsen skall lämna uppdraget vid inträde i fullmäktige motiveras av fullmäktigeuppdragets överordnade karaktär och längre varaktighet.

40 §. Ändringsförslaget innebär en uttrycklig legalisering av den praxis enligt vilken vissa tjänstemän i ledande ställning tillåts närvara vid styrelsesammanträden även vid handläggning av ärenden som inte direkt berör dem.

46 och 48 §§. Syftet med ändringsförslagen är främst att tydligare än f.n. klargöra det förhållandet att kommitté som tilldelas s.k. offentlig makt, dvs. ges rätt att fatta beslut på kommunens vägnar, skall betraktas på samma sätt som andra kommunala förvaltningsorgan vad gäller bl.a. valbarhet, vilket i sin tur innebär att till medlemmar i kommittén kan utses enbart personer som fyller åtminstone de allmänna valbarhetsförutsättningarna, av vilka den främsta är innehav av åländsk hembygdsrätt. Efter ändringen skulle det vara möjligt att tydligare än f.n. särskilja rena expertkommittéer från kommittéer som utför uppgifter med direkt anknytning till den normala kommunala förvaltningen. Enbart i fråga om de sistnämnda kommittéerna skulle valbarhetsreglerna vara tillämpliga.

Förslaget att det skulle ankomma på styrelsen själv att bedöma vilka slag av ärenden som kan delegeras till kommitté strider visserligen mot den hittills tillämpade principen att besluten i delegeringsfrågor skall fattas av fullmäktige (jfr 37 § 5 mom.) men för en avvikelse från de gällande reglerna talar dels den omständigheten att man därigenom gör förfarandet mindre omständligt och dels det förhållandet att styrelsen otvivelaktigt själv förmår bedöma vilka slag av ärenden som det kan vara lämpligt att delegera till en kommitté. I sammanhanget är det även väsentligt att

observera att en kommitté är ett organ som tillsätts för utförande av konkreta, relativt klart avgränsade uppgifter, varför dess beslutsområde i vilket fall som helst måste bli rätt inskränkt,

55 §. Dispositionen av de olika bestämmelserna i paragrafen är f.n. inte helt tillfredsställande. Ändringsförslaget innebär att 1 mom. skulle komma att innehålla regler om valet av påföljd för felaktigt förfarande och 2 mom. regler om möjligheter till temporärt avhållande av den felande från tjänsteutövningen intill dess påföljden bestämts.

Orsaken till den ändring som består däri att misstanke om förskingring m.m. skall anmälas till allmän åklagare är att landskapsstyrelsen anser det ändamålsenligt att åstadkomma större saklig överensstämmelse med de regler som i förevarande avseende gäller beträffande förtroendevalda (jfr 42 § 2 mom. och 51 § 2 mom.).

56 §. De gällande bestämmelserna om sättet att konstatera huvuvida den som söker tjänst hos kommun fullständigt behärskar svenska kan föranleda oenhetlig rättstillämpning. Eftersom det knappast kan anses lämpligt att reglerna på denna viktiga punkt är olika i olika kommuner, så är det enligt landskapsstyrelsens uppfattning önskvärt att enhetliga regler som ligger till grund för bedömningen kan fastställas. Eftersom det ankommer på landskapsstyrelsen att handha den allmänna övervakningen av kommunalförvaltningen så ligger det även närmast till hands att anförtro uppgiften att fastställa dessa regler åt landskapsstyrelsen.

61 §. Ändringen föranleds av de ändringar som föreslås beträffande reglerna om uttaxering per skattöre (63 §).

63 §. Ändringsförslaget innebär ett frångående av det nuvarande systemet för uttaxering per skattöre. Enligt det nuvarande systemet bestäms uttaxeringen per skattöre slutgiltigt under det år som följer efter skatteåret sedan under skatteåret verkställts förskottsutpörd i enlighet med ett av fullmäktige året därefter fattat beslut om förskottsuttaxering per skattöre. Enligt det föreslagna systemet skulle uttaxeringen per skattöre fastställas slutligt redan på förhand på samma sätt som förskottsuttaxeringen sker

i dag. I praktiken måste beslutet fattas redan före den tidpunkt då budgeten är klar att antas, vilket beror på att skattemyndigheterna för bl.a. skattetabeller och förskottsinnehållskoder behöver uppgifterna om uttaxeringen senast vid mitten av november månad. Det är av den anledningen som den 16 november föreslås som sista dag för fattande av beslutet om uttaxering.

De föreslagna nya reglerna om uttaxering per skattöre överensstämmer i sak med de regler som redan gäller i riket på grund av en lagändring som företogs sommaren 1982 (FFS 527/82).

66 §. Förslaget att fristen för uppgörande av bokslutet skulle förlängas med två månader föranleds av att det i praktiken visat sig svårt för många kommuner att hinna göra upp bokslutet före utgången av juni månad.

67 §. F.n. finns inga som helst regler beträffande jäv för revisorer. Att sådana inte infördes när lagen stiftades måste, med hänsyn till revisorsuppdragets kraktär, betraktas som ett förbiseende. De bestämmelser som nu föreslås införda innebär att revisorerna i jävshänseende behandlas på samma sätt som styrelsens och nämndernas ledamöter. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning bör nämligen jävsreglerna för revisor vara relativt stränga, vilket gör att de regler som gäller för ledamot i fullmäktige inte kan anses lämpliga.

80 §. F.n. gäller att varje kommun har högst sju röster vid ombudsstämma och, på grund av bestämmelserna i 94 § 2 mom., i kommunalförbunds fullmäktige. Den föreslagna ändringen föranleds av den kritik som från särskilt Mariehamns stads sida riktats mot de nuvarande reglerna, vilka enligt stadens och även landskapsstyrelsens uppfattning närmast är ägnade att begränsa stadens rösträtt i kommunalförbund medan den inte har någon praktisk betydelse i de kommunalförbund där staden inte är medlem. Avsikten med ändringsförslaget är att på samma gång delvis tillmötesgå stadens önskemål och att samtidigt skapa ett minoritetsskydd som har betydelse även inom de kommunalförbund där staden inte är medlem.

85 §. Förslaget om förkortning av förbundsstyrelsens mandat-tid så att den kommer att överensstämma med kommunstyrelsens beror på att det på kommunalt håll bedöms som en fördel om reglerna är enhetliga på denna punkt, samtidigt som det är osannolikt att det uppkommer några praktiska olägenheter av nämnvärd betydelse om mandattiden förkortas.

86 §. Ändringsförslaget föränleds av de ändringar som föreslås i fråga om 46 och 48 §§.

91 §. Förslaget till förenkling av förfarandet vid framläggande av förbundsfullmäktiges protokoll till påseende föränleds av att det f.n. tillämpade förfarandet är rätt omständligt och att kommun-medlemmarnas rättsskydd kan tillgodoses i rimlig utsträckning även med det föreslagna, enklare förfarandet.

92 §. Det finns två anledningar till de ändringar som föreslås i paragrafen: dels det förhållandet att uttrycket "väsentlig avvikel-se" är så obestämt att det bör undvikas i lagtext och dels den omständigheten att det vanligen inte är realistiskt att tänka sig att en kommun lämnar ett kommunalförbund för att på egen hand för-valta de angelägenheter som varit anförtrodda förbundet. Möjligheten att utnyttja rätten till utträde enligt 93 § 1 mom. är alltså mer formell än reell. Mot den bakgrunden är det angeläget att stärka minoritetsskyddet vid ändring av grundstadga och enligt landskaps-styrelsens bedömning är en förstärkning av kravet på majoritet från 2/3 till 3/4 av rimlig omfattning.

Ikraftträdelsebestämmelserna.

1 mom. På grund av de i flera avseenden genomgripande ändringar som föreslås så bör lagen träda i kraft i god tid före kommunalvalet 1983. Helst borde ikraftträdelsedagen inträffa redan innan de egentliga valförberedelserna kommer igång, men eftersom detta sannolikt inte är möjligt så föreslår landskapsstyrelsen i stället den 1 sep-tember, då det fortfarande är rätt god tid kvar till valet.

2 mom. Den föreslagna bestämmelsen är behövlig med hänsyn till att de ordningsstadgor som gäller när lagen träder i kraft, vad beträffar påföljderna, kommer att innehålla från lagen avvikande bestämmelser.

3 mom. Bestämmelsen behövs därför att valbarheten föreslås inskränkt i vissa fall. Således skulle t.ex. styrelseledamot som utses till ledamot i fullmäktige eller landskapsstyrelsen enligt de nya reglerna vara tvungen att lämna styrelseuppdraget, vilket inte är förhållandet enligt de gällande reglerna. Enligt landskapsstyrelsens bedömning är det skäligt att i dylika fall låta verkan av de nya reglerna anstå till dess mandattiden utgått.

4 mom. Bestämmelsen föranleds av att de tidigare gällande reglerna kan bedömas som förmånligare för den felande.

5 mom. Förslaget föranleds av att landskapsstyrelsen anser det skäligt att den som en gång anställts i kommunal tjänst i landskapet och alltså bedömts inneha tillräckliga kunskaper i svenska, när han eventuellt söker en ny kommunal tjänst fortfarande skall anses kompetent vad språkfördringarna beträffar.

6 mom. Innebörden av den föreslagna bestämmelsen är bl.a. att slutlig uttaxering per skattöre för räkenskapsåret 1983 bestäms under år 1984.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
om ändring av kommunallagen för landskapet Åland.

I enlighet med landstingets beslut
upphävs 15 § 5 mom. kommunallagen den 19 februari 1980 för landskapet Åland (5/80) och

ändras 3 § 1 mom., 7 § 3 mom., 15 § 3 och 4 mom., 23 § 2 mom., 24 § 2 mom., rubriken för 27 § och paragrafens 3 mom., 29 § 3 och 4 mom., 32 §, 37 § 2 mom. 1 punkten, 39 §, 40 § 2 mom., 46, 48 och

55 §§, 56 § 1 mom., 61 § 3 mom., 63 och 66 §§, 67 § 2 mom.,
80 § 1 mom., 85 § 2 mom., 86 § 2 mom., 91 § 2 mom. och 92 §
1 mom. samt:

fogas till 4 § ett nytt 3 mom., varvid det tidigare 3 mom. blir
4 mom., till 27 § ett nytt 4 mom. och till 86 § ett nytt 3 mom.,
som följer:

3 §.

K o m m u n s u p p g i f t e r

På kommun ankommer att handha de uppgifter som sammanhör med
dess självstyrelse. För utförandet av dessa uppgifter har kommunen
rätt att på det sätt som särskilt är föreksrivet beskatta sina
medlemmar och förvärva egendom och rättigheter.

- - - - -

4 §.

Den som är valbar till kommunalt förtroendeuppdrag är även skyl-
dig att åta sig sådant uppdrag, om inte annat följer av bestämmel-
serna i denna lag.

- - - - -

7 §.

I ordningsstadga och hamnordning kan utsättas bötesstraff som
påföljd för överträdelse av däri intagna bestämmelser. Straffet
utdöms av allmän domstol.

- - - - -

15 §.

Inträder ledamot eller ersättare i fullmäktige i tjänst som
avses i 2 mom., upphör valbarheten när han börjar handha sina
tjänsteåligganden. Valbarheten upphör dock inte om anställningen
är tillfällig och varar högst sex månader. Under den tid anställ-
ningen består får vederbörande dock inte utföra till fullmäktige-
uppdraget hörande åligganden.

Ledamot i landskapsstyrelsen som utses till ledamot i fullmäktige

får tillträda uppdraget först sedan han befriats från uppdraget som ledamot i landskapsstyrelsen. Detsamma gäller på motsvarande sätt ledamot i fullmäktige som utses till ledamot i landskapsstyrelsen.

23 §.

Kallelse till sammanträde skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt om de ärenden som skall behandlas. Kallelsen skall anslås på kommunens anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen och, senast dagen då den anslås, sändas med posten till ledamöterna i fullmäktige och styrelsen samt till kommundirektören. Beträffande anslagstiden samt tiden och sättet för delgivande av kallelsen kan i arbetsordning för fullmäktige intas bestämmelser som innebär avvikelser från det förfarande som här föreskrivs.

24 §.

Är ledamot på grund av annat förfall än jäv förhindrad att fullgöra till sitt uppdrag hörande uppgift, skall han ofördröjligen meddela härom till fullmäktiges ordförande eller till kommunens kansli. I anledning av meddelandet skall den i ordningen förste ersättaren inkallas eller, om denne har förhinder, därpåföljande. Ersättare skall inkallas även om hindret inte anmälts, såvida tillförlitlig kännedom om det erhållits. Har ersättare kallats genom kansliets försorg skall fullmäktiges ordförande underrättas härom. Ersättare behöver inte inkallas när kännedom om hindret erhållits så sent att inkallandet av ersättare kan medföra uppskov med eller avbrott i pågående sammanträde.

27 §.

L e d n i n g e n a v s a m m a n t r ä d e ; f ö r u t s ä t t n i n g a r n a f ö r h a n d l ä g g n i n g a v ä r e n d e .

Ärende som enligt vad särskilt är bestämt skall handlägg-

gas vid visst sammanträde skall upptas till behandling vid det sammanträdet även om det inte nämnts i kallelsen. Om fullmäktige beslutar det, får även i annat fall ärende som inte nämnts i kallelse upptas till behandling. Ärende som skall beredas av styrelsen eller annat beredningsorgan och vilket inte undergått sådan beredning får härvid avgöras endast om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

Ledamot i fullmäktige har rätt att genom motion bringa visst ärende till behandling vid fullmäktige. Närmare bestämmelser härom finns i 32 §.

29 §.

- - - - -
Ersättare utses vid samma valförrättning som ordinarie ledamot. Är fråga om personliga ersättare skall som kandidater uppställas såväl den som föreslås till ordinarie ledamot som den som föreslås till ersättare. Är ersättarna inte personliga blir de valda som erhållit de flesta rösterna eller, vid proportionellt val, de högsta jämförelsetalen.
- - - - -

32 §.

M o t i o n

Önskar ledamot i fullmäktige uppta visst ärende till behandling vid fullmäktige skall han väcka motion. Ärende som upptagits genom motion skall utan föregående överläggning remitteras till styrelsen eller annat beredningsorgan för att beredas. Ärendet bör beredas så att fullmäktige kan fatta beslut med anledning av motionen vid sammanträde som hålls inom ett år från dagen då den väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom sådan tid, skall detta och vad som framkommit vid beredningen anmälas till fullmäktige vid sammanträde inom angiven tid. Fullmäktige får vid behandling av sådan anmälan avskryva motionen från vidare handläggning.

37 §.

- - - - -
Det åligger vidare styrelsen

- 1) att bereda ärenden som skall handläggas av fullmäktige, med

undantag av ärenden som rör fullmäktiges inre organisation samt val av styrelse och revisorer,

- - - - -

39 §.

V a l b a r h e t m. m.

Beträffande valbarhet till ledamot eller ersättare i styrelsen, rätt för ledamot av landskapsstyrelsen att vara ledamot i styrelsen, verkan av att valbarhet upphör, rätt till avsägelse och skiljande från uppdrag i anledning av fängelsestraff tillämpas bestämmelserna i 15-17 §§ om ledamot och ersättare i fullmäktige på motsvarande sätt. Beslut i angelägenhet som här avses fattas av fullmäktige. Utöver de personer som avses i 15 § 2 mom. får inte heller tjänsteman i ledande ställning inom kommunens centralförvaltning och den ledande tjänstemannen inom ettvarit kommunalt förvaltningsområde utses till ledamot eller ersättare i styrelsen.

Ledamot i fullmäktige som utses till ledamot eller ersättare i styrelsen skall frånträda fullmäktigeuppdraget för den tid han är ledamot eller ersättare i styrelsen. Ledamot eller ersättare i styrelsen som utses till ledamot i fullmäktige skall frånträda styrelseuppdraget.

Ledamot i fullmäktige får utses till ledamot eller ersättare i styrelsen endast om han lämnat skriftligt samtycke därtill.

40 §.

- - - - -

Fullmäktiges ordförande och viceordförande samt ersättare i styrelsen får närvara vid styrelsens sammanträden och skall underättas om tid och plats för sammanträde. Kommundirektören är skyldig att närvara men hans frånvaro utgör inte hinder för fattande av beslut. De personer som här nämns har rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten. Även annan person som styrelsen inkallat för att höras får, om styrelsen beslutar det, delta i överläggningarna.

- - - - -

46 §.

K o m m i t t é e r.

För beredning av eller annan utredning i fråga om ärenden som

skall handläggas av styrelsen får styrelsen tillsätta kommittéer. Kommitté kan tillsättas även för utförande av särskilt uppdrag, innefattande rätt att fatta för kommunen bindande beslut, om uppgifterna i fråga inte lämpligen kan omhänderhas av styrelsen eller annat bestående förvaltningsorgan.

Kommitté skall bestå av en eller flera ledamöter. Ledamöterna och eventuella ersättare för dem samt ordförande och viceordförande utses på samma sätt som ledamöter, ersättare, viceordförande och ordförande i styrelsen. Kommittés uppdrag upphör när styrelsens mandatperiod går till ända, om inte kommittédärförinnan upplösts. Kommitté som tillsatts för utförande av särskilt uppdrag skall dock fortsätta att verka till dess uppdraget är utfört, om inte styrelsen beslutar upplösa den därförinnan.

48 §.

V a l b a r h e t m.m.

Beträffande valbarhet till ledamot eller ersättare i nämnd eller annat förvaltningsorgan, rätt för ledamot av landskapsstyrelsen att vara ledamot i sådant organ, verkan av att valbarhet upphör, rätt till avsägelse och skiljande från uppdrag i anledning av fängelsestraff tillämpas bestämmelserna i 15-17 §§ om ledamot och ersättare i fullmäktige på motsvarande sätt. Beslut i angelägenhet som här avses fattas av fullmäktige, om inte annat följer av instruktion eller andra särskilda bestämmelser. Utöver de personer som avses i 15 § 2 mom. får inte heller den främste tjänstemannen inom nämnds eller annat förvaltningsorgans förvaltningsområde väljas till ledamot eller ersättare i den nämnden respektive det förvaltningsorganet.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller i tillämpliga delar även ledamöter och ersättare i kommitté som tillsatts för utförande av särskilt uppdrag.

55 §.

F e l a k t i g t f ö r f a r a n d e ; a v h å l l a n d e f r å n t j ä n s t e u t ö v n i n g.

Kan tjänsteman på sannolika skäl misstänkas för att uppsåtligt eller av vårdslöshet ha förfarit felaktigt vid handhavandet av sina uppgifter, skall styrelsen, sedan vederbörande beretts tillfälle att

avge förklaring, ta ställning till om frågan skall lämnas därhän eller om åtgärder i saken är påkallade. Är fråga om förskingring, oredlighet eller annat uppsåtligt brott som innebär grovt åsidosättande av tjänsteplikt, skall saken anmälas till allmänna åklagaren för väckande av åtal. Om åtgärder som här avses skall fullmäktige underrättas.

Föranleder förfarande som avses i 1 mom. särskild utredning, disciplinära åtgärder eller rättegång och är det uppenbart att fråga inte är om endast en ringa förseelse, kan styrelsen besluta att vederbörande skall avhållas från tjänsteutövningen eller från handhavandet av viss uppgift intill dess den åtgärd som är i fråga har utförts.

56 §.

T j ä n s t e m a n s s p r å k k u n s k a p .

Tjänst hos kommun får besättas endast med person som i tal och skrift behärskar svenska språket. De grunder enligt vilka språkkunskapen skall bedömas fastställs av landskapsstyrelsen.

61 §.

Under räkenskapsåret kan antas tilläggsbudget. I budgeten beslutade ändringar skall beaktas i tilläggsbudget. Tilläggsbudget skall antas före bestämmandet av uttaxeringen per skattöre. I övrigt gäller om tilläggsbudget i tillämpliga delar vad om budget är föreskrivet.

63 §.

U t t a x e r i n g p e r s k a t t ö r e .

Det ankommer på fullmäktige att bestämma uttaxeringen per skattöre. Beslut om uttaxeringen skall fattas senast den 16 november året före räkenskapsåret.

Vid bestämmandet av uttaxeringen per skattöre läggs det belopp till grund som beräknas inflyta i kommunalskatt för räkenskapsåret och beloppet divideras med det antal skattören som beräknas bli fastställt för samma år. Det tal som uppkommer avrundas vid behov uppåt så att det kommer att sluta med en fjärdedels,

ett halvt eller ett helt penni.

66 §.

R ä k e n s k a p s f ö r i n g o c h b o k s l u t .

Över kommuns inkomster och utgifter samt tillgångar och skulder skall föras bok. Bokslut skall uppgöras för varje räkenskapsår. Bokslutet skall senast före utgången av augusti månad följande år tillställas fullmäktige för behandling.

67 §.

Beträffande valbarhet till revisor och ersättare för revisor, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse skall med i 3 mom. angivet undantag bestämmelserna i 15 och 16 §§ om ledamot i fullmäktige tillämpas på motsvarande sätt. I fråga om jäv skall bestämmelserna i 41 § om ledamot i styrelsen tillämpas på motsvarande sätt.
-----

80 §.

K o m m u n s r ö s t r ä t t

Vid stämma har kommun en röst för varje påbörjat tusental mantalsskrivna invånare i kommunen, dock så att enskild kommuns röstetal inte beaktas till den del det överskrider en tredjedel av de vid stämman företrädda kommunernas sammanlagda röstetal. Kommuns röster fördelas jämnt mellan dess vid stämman närvarande ombud.
-----

85 §.

Kommunalförbunds förvaltning handhas av förbundsstyrelsen, vars ledamöter jämte personliga ersättare för dem utses av förbundsfullmäktige för en mandattid om två år.
-----

86 §.

Utöver vad som följer av 1 mom. är den främste tjänstemannen

inom förbundet inte valbar till ledamot eller ersättare i förbundsfullmäktige, förbundsstyrelsen, nämnd eller annat förvaltningsorgan. Detsamma gäller andra tjänstemän i ledande ställning inom förbundets centralförvaltning och dess övriga förvaltningsområden, dock så att tjänsteman i ledande ställning inom nämnds eller annat förvaltningsorgans förvaltningsområde är valbar till ledamot eller ersättare i annan nämnd eller annat förvaltningsorgan än det han lyder under.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller i tillämpliga delar även ledamöter och ersättare i kommitté som tillsatts för utförande av särskilt uppdrag.

91 §.

- - - - -
Innan protokollet framläggs till påseende skall avskrifter av det tillställas medlemskommunernas styrelser. På avskrifterna skall antecknas under vilken tid protokollet hålls till påseende. På de kommunala anslagstavlorna i medlemskommunerna skall anslås meddelande om tiden då protokollet hålls till påseende. Förbundsstyrelsen skall tillställas bevis över att meddelandet anslagits.
- - - - -

92 §.

Ä n d r i n g a v g r u n d s t a d g a ; u p p l ö s n i n g
a v k o m m u n a l f ö r b u n d .

Förbundsfullmäktige kan besluta om ändring av förbundets grundstadga. Beslut om ändring skall anses fattat om ändringsförslaget omfattats av minst det antal fullmäktigeledamöter som representerer tre fjärdedelar av det sammanlagda röstetalet vid sammanträdet.
- - - - -

Denna lag träder i kraft den 1 september 1983.

Ordningsstadga eller hamnordning som i fråga om påföljd som avses i 7 § 3 mom. denna lag innehåller från lagen avvikande bestämmelser får tillämpas intill den 1 september 1985.

Innehavare av kommunalt förtroendeuppdrag som till följd av bestämmelserna i denna lag förlorar sin valbarhet skall det oaktat kvarstå i uppdraget till mandatperiodens slut, om han inte av annan anledning lämnar uppdraget därförinnan.

Tidigare gällande regler skall tillämpas i fråga om felaktigt förfarande som avses i 55 §, om förfarandet hänför sig till tiden före denna lags ikraftträdande.

Tidigare gällande regler skall tillämpas beträffande språkkunskapsfordringar som avses i 56 § 1 mom., när fråga är om person som var anställd i kommunal tjänst i landskapet då denna lag trädde i kraft.

Bestämmelserna i 63 § om bestämmande av uttaxeringen per skattöre tillämpas första gången år 1983. Vid den beskattning av inkomster som erhållits under år 1983 vilken sker år 1984 tillämpas dock de tidigare gällande bestämmelserna.

Val av ledamöter och ersättare i förbundsstyrelse med tillämpning av bestämmelserna i 85 § 2 mom. sker första gången efter utgången av den mandattid som var förutsatt i de tidigare gällande bestämmelserna.

Bestämmelserna i 92 § 1 mom. är tillämpliga även i fråga om kommunalförbund som bildades före denna lags ikraftträdande.

Mariehamn den 8 april 1983.

L a n t r å d

Folke Woivalin

Lagberedningschef

Christer Jansson.

